

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

In Festo SS. Apostolorvm Philippi Et Iacobi.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

INFESTO SS. APOSTO-
LORVM PHILIPPI ET
IACOBI.

Partitio.

1. De Ecclesia maiestate.
2. De insigni Apostolorum prerogativa & gloria.
3. De variis titulis, & figuratiue duodenaria.
4. De turbatione illorum, & passionum indicium.
5. Passivum humanarum species tres.
6. Turbari in homine sex dicuntur.
7. De particulari Apostolorum Philippi & Iacobi commendatione.
8. De Pralatorum bonorum descriptione.

Non turbetur cor vestrum, neque formidet.
Ioan. 14.

FIGVRA.

In admirabili illa arca Testamenti, vel oraculi Mosaici compaginatione, quam Exodi 25. describi legimus, inter carera eius membra & partes illustriores, duos videre est Cherubinos aureos, superne productiles, ingentes, alis expansis se inuicem intuentes, & isdem propitiatorum obumbrantes. Mox ut oculos meateque ad vetus hoc opus, & par Cherubino conuerto, ilico mihi occurrit, iam tum illos duorum nostrorum Apostolorum, Philippi & Iacobi imaginem & figuram fuisse. Quod enim duo illi olim in Mosaico oraculo fuere, hoc hodierna die hi sunt in Ecclesia Christi, ambo non quidam Cherubini, ambo charitate aurei, celesti sapientia pleni, se mutuo fraternam quadam societate respicientes, & prae-dicationis per orbem diffusae alis, & doctrinae virtutisque plurimis Ecclesiae propitiatorum velantes. Equidem hodierna die haec singillatim deducere decreui, & duorum horum Apostolorum honorem, gloriam, meritumque splendorem ac decus dicendo prosequi. Ut vero gratia no-

bis tua succurrat Omnipotens, ad Virginem nos conuertamus, quo eam patronam & adiutricem experiamur, ipsam proinde cum paranympho Gabriele compellemus dicentes:

Ave Maria.

Ecclesiae Christianae maiestatem, & datam diuinitus prius eius principibus i. Apostolis, potestatem spiritu juridico propheticoque; eminens prauidens, hominibusque fideliter denuntians Plaltes, hoc de eadem modo locutus est, *Principes populorum congregati sunt Psal. 46. cum Deo Abraham, quoniam Dijs fortes terra vehementer eleuati sunt.* Litteralis vaticinij huius sensus est, Populorum Principes cum sub Ecclesiae diuis, maiorum suorum Dijs relictis, quique maiestate, cum Deo Abraham, qui solus verus est Deus, congregandi erant, & Apostolorum praedicatione ad eius cultum redigendi: Si, inquam, Principes velut Dijs quidam & numina terrestria mirifice eleuati sunt: & cum ante per idololatriam serui & mancipia essent daemum, modo per veram fidem filij Dei, Dei inquam veri & viuentes, & regni illius confituti sunt haeredes.

Sensum hunc aliquo modo etiam innuit Versio S. versio Hebraea: in fontibus enim legitur: *Quo Hieronymus niam: Uisita terra & alda eleuati sunt.* D. Hieronymus autem *rescitur* ponderans, aliud quid spectat, & ita ex Hebraeo interpretatur, *Potentes sive magistratus terra* Principes enim, cum potentes quidam dijs sint & fortes terrae, Deorum exemplo commissas, ipsi terras & respubl. tueri, & manu valida aduersus vim omnem externam propugnare oportet.

Aliam insistentem viam Augustinus, alioque S. Augusti deficiens, de superbis & arrogantibus haec exponit, qui cum magno Deo Abraham congregationi non sunt, Euangelijque praedicationi autem accommodare noluerunt, sed ob fastum, arrogantiam, ac superbiam a Deo reprobatum sunt.

Alij vero aliter interpretantes, per Deos Magistraa illos fortes terrae, quos D. Hieronymus *scuta tus terrae* interpretatur, Indices, Praesides, Consiliarios, dijs appellatosque mundi huius magistratus designari lantur.

volunt, nec sane præter rem. Illi namq; velut
dij quidam minorum gentium, in iustitiæ so-
lium euecti, & potentæ terrenæ moderami-
na tenentes, absoluunt, condemnant, quasi
dij quidam, ligant & dissolunt velut fortes;
deq; honore, bonis & vita vsupremi & ab-
soluti domini pro arbitrio disponunt. In quã-
rum vero innocentes tuentur, in reos & for-
tes animaduertunt, mala impediunt, bonum
conseruant, iniustitiam oppugnant, æquita-
tem propugnant, denique status & republ.
conseruant, regna florere faciunt, subditis
pacem tranquillitatemq; procurant, lites pro-
scribunt, turbas tollunt, & concertationibus
finem imponunt, scuta & umbones terre me-
rito nominantur. Hanc ob causam hi dij, hi
protectores vehementer eletati sunt; impij
namque & scelerati eos metuunt, boni reue-
rentur, nobiles colunt, diuites ambiunt, pau-
peres & plebeij adorant, ac nemo non hono-
ribus cumulat.

Expositio
S. Chrysof.

S. Iohanni Chrysofostomo non aridet hæc
expositio, & in alia secedens, locum hunc de
Apostolis explicat, quorum ope & admini-
culo Principes Gentium conuersi, & per Eu-
angelij prædicationem ad Dei Abrahamici
pedes sunt adducti, vt suos nimirum errores
eiurarent, superstitiones pristinas desererent,
à Gentilium delirijs recederent, idola repu-
diarent, atq; hunc verborum genuinam esse
sententiam vult, Dynastæ & populorum Prin-
cipes cum Deo Abrahamæ collecti sunt, eo quod
dij fortes terræ, id est, Apostoli magnopere
exaltati sunt; tanta namq; sapiëntia ad cogno-
scenda mysteria, tot ferentis ad sacras Scri-
pturas intelligendas, tot virtutibus, quo vi-
tam ipsorum omnes obtupescerent, tota po-
testate ad patranda prodigia repleti sunt; vt
mūdij huius reges ac monarchæ illis resistere
minime valuerint, sed arma exuere, serociam
deponere, idola prosternere, vitijs vale dice-
re, fidei aures & animum dare, intellectum in
captiuitatem redigere, penitentiam comple-
cti, humilium piscatorum iussis parere, crucis
vexillum sequi, in Christum credere, & Euan-
gelij jugum vltro subire coacti sint.

II.
Robur Apo-
stolorum.

Et sane Apostoli Spiritu S. pleni a deo for-
tes & potentes facti sunt, vt pericula omnia

interriti euaserint, difficultates perfrigerint,
tormentis omnibus superiores fuerint, cru-
ciatus riserint, inferos domuerint, dæmones
frigerint, tyrannis insultarint, idola euertere-
runt, regna & monarchias subegerint, ac pro-
libito de ijs disposuerint, omnem deniq; ter-
ræ sapiëntiam superarint. Quare de ipsis illud
à Psalmographo dictum mihi persuadeo, Da-
bit f. rititudinem plebi suæ.

Psal. 27.

Vere igitur iuxta interpretationem hanc Apostoli dñi
Græcam Apostoli. *Dij fortes scuta, & potentes* Et dij for-
terra nominati sunt, quorum figura & imago res, scuta &
fuere generosi illi Rubenitæ & magnanimi principes
Gadditæ, quib. tam inclytum & illustre Scri-
ptura in Paralipomenon libro dat elogium,
*Viri bellatores, sicut a portantes & gladios, & ten-
dentes arcum, eruditique ad prælium.* Quæ laudes
Rubenitis in Apostolos nostros non inconcinne qua-
drant. Egregij namq; debellatores fuere gla-
dium gestantes & scutum, & in militia spiri-
tualis probe exercitati, bellarunt siquidem ad-
uersus vitia, contra idola depugnarunt, arma
ipsorum fuit prædication, tela oratio, scuta pa-
tientia, triumphus & victoria impiorum con-
uersio, idolorum subuersio, dæmonum fuga,
tyrannorum contemptus, Philosophorum
confusio, & Euangelij confirmatio.

1. Par. 5.

Rubenitis
& Gadditis
collati A-
postoli.

Vere inquam scuta fuere Apostoli, scuta
scilicet & umbones ad Ecclesiam protegen-
dam, quos clypei illi, è turri Dauid circumse-
cus pendentes, quorum in Canticis sit men-
tio (*mille clypei pendentes ex ea*) adumbrarunt illi
item clypei, quos fieri Salomon iussit, & in
templo asseruari. Notemus hic oportet, quæ
admodum cum Salomon Rex ille sapientissi-
mus, ad templi sui decus & splendorem du-
centos ex auro clypeos conflare iussisset, de
quibus scriptum est, *Fecit Rex Salomon ducenta
scuta aurea & Egypti Rex idolorum cultui
deditus, eadem inde sustulisset, vt eodẽ nar-
ratur libro, Roboam Rex Israel totidem ærea
in eorum locum surrogauit; ita & Christum
Dominum, de quo scriptum est, *Ecce plus quã
Salomon hic*, cum duodecim Ecclesiæ suæ A-
postolos velut totidem scuta aurea, Aposto-
los inquam charitate rutilantes & ardentes,
ad eius tuitionem reliquisset; & mundus, ty-
rannus ille crudelitate & barbarie notissimus*

Cant. 5.

3. Reg. 10.

Apostoli
vera Eccl-
siæ scuta.

3. Reg. 14.

Matth. 12.

supplicii & tormentis inauditis è medio eos sustulisset, viros obscuriores, & prælatos æreos, scuta nullius momenti, & non nisi flammis apta, de quibus Psaltes intelligendus loqui, dum ait, *Arma & scuta comburatur igni*, in eorum locum substituisse, & successores dedisse.

Psal. 45.

Apostoli amici & secretarii filii Dei.

Ioan. 15.

Apostolorum scientia non fuit æqualis scientiæ Christi.

Quanam Apostolis reuelata.

Apostoli dicti secretarii Dei.

Psal. 132.

Porro non modo Ecclesiæ scuta & totius vniuersi arma, propugnaculaque Apostoli & sunt & dicuntur, sed & amicos suos, Auditores, & arcanorum suorum conscios, quibus scilicet quæcumq; à Patre suo didicisset mysteria, reuelarat, Dei filius eos vocauit: *Vos autem disci amicos, quia omnia quæcumque audiui à Patre meo, nota feci vobis*, nõ quasi cuncta, quæ sacræ Iesu Christi humanitati cœlitus reuelata erant, Apostolis vicissim innotuerint: (aliõ qui namque discipulorum scientia magni ipsius doctoris scientiæ par & æquiuales fuisse, quod nec fit vero simile, nec villo modo in fide admittendum est) sed illa duntaxat, quorum erant capaces, quæque ad magni illius maneris, ad quod vocati erant, exercitiũ & officij sui honorem necessaria videbantur. Adeo vt per *nõ omnia* intelligendum veniat, quidquid ad hominum salutem necessarium, omnia item mysteria, quæ sacris litteris quoad fidei articulos cõtinebantur, bonum proximi, & animarum conuersio; quidquid ad Legis, Prophetarum, & Euangelij intelligentiam spectabat; quidquid ad Euangelij prædicationem requirebatur; omnia denique, quæ hominibus vtrumque reuelari debebant, & forte multa alia, quæ Angelis ipsis erant incognita, nec reuelanda.

Quonam autem modo hoc capiamus, parum refert, honori saltem permagno Apostolis est, arcanorum redemptoris mundi ex parte conscios esse, illiusq; amicos nominari. Quam dum Psaltes dignitatem perpenderet, non potest quin exclamet, *Mibi nimis honorificati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum. Mibi*, inquam, id est, meo iudicio & sententia, nimium quantum Apostoli honorati sunt, quod scilicet amici tui facti sint, à te omnia mysteria didicerint, omnisque illis potestas data sit. In fine nimium-

que eos mihi exaltatos persuadeo, quod velut totius vniuersi principes à te, Deus meus, fuerint constituti, iuxta aliam illam prophetiam, *Constitutus eos principes super omnem terrã*. Principes inquam non vnice vrbis, non vni prouinciæ, non vni dumtaxat regno, sed vniuersis orbis rebus publicis, dominijs, & imperiis præfectos. Hinc *nimis* (id est, valde) *confortatus est principatus*, id est, potestas & auctoritas eorum.

Quam inclityta porro & illustria in sacris voluminibus illis imposita nomina legimus; Nempe *sal* id est, omnis sapientia, doctrina, & puritas, terra, lux, sol, fax & lumen mundi, *ministri noui testamenti*: hoc porro eos nomine vocat Apostolus: *Qui* inquit, Deus scilicet, non Angeli, non homines, & idoneos nos fecit *ministros noui testamenti*, & vltimæ suæ voluntatis executores. Adhuc *Ministri Christi*. Nomen hoc permagnificat Apostolus, dum ait, *Sic nos existimet homo, & ministros Christi*: quasi diceret: Quos nos esse putat homo? quid de nobis sentit? credat nos esse ministros & factores Christi Iesu. *Dispensatores* deniq; *mysteriorum Dei*, id est æconomi & curatores domus Dei, arcanorum eius secretarij, & mysteriorum sacrorum dispensatores, quod Apostolus nomen in sua ad Corinthios epistola mirifice deprædicat & extollit.

Si nomina hæc & encomia è noui testamenti scrinijs deprompta ad dignitatis Apostolicæ eminentiam designandam magnopere conducant, sancta è veteri Testamento figura, ad eorum numerum præsignandum, multo etiam futuræ sunt illustriores. Siquidem duodenus illorum numerus diuersimode expressus conspicitur. Duodecim illi principes tribuum, quos populo regendo docendoque Moses selegit, jam tum euentissima illorum erant imago; Apostoli namque velut duodecim quidam Principes, qui omnes terræ populos dirigerent, erudirentque, ab ipso Christo immediate selecti sunt.

Populi Israhelici ductor Iosue, qui Chanaanæ omnes & stirpem impiam excindere decreuerat, duodecim viros animosos elegit, qui è Iordanis alueo duodecim tollerent lapides, super quibus tentoria sua explicabatur

Apostoli constituti Principes super omnia regna mundi.

Sal. 44.

III.

Tituli Apostolorum in sacra Scriptura.

2. Cor. 3.

1. Cor. 4.

Ibid.

Figura duodecim Apostolorum numerum denotates.

Num. 11.

Ios. 4.

Israhel.

Apostoli si- Israelitæ; & castra metabantur. Ducum om-
miles 12. vi- nium Rex, & Regum Dux Christus totidem
ris, qui è sibi viros delegit, duodecim inquam Apосто-
fundo Ior- los, animo & robore præstantes, qui è sacræ
danis 1. ru- Scripturæ abyssò, & mylteriorum profundo
lerunt lapi- duodecim fidei articulos, è quibus vniuersa
des. le quoddam symbolum constaturum est, edu-
xerunt; quibus exinde vniuersa Ecclesiæ mo-
les inædificata est.

Num. 12. In Numeris offerunt se duodecim tribuū
Item Prin- Principes, qui vltro, & eodem zelo honoris
cipibus tri- diuini moti, ad tabernaculi fabricam & dedi-
buum, qui cationem pretiosa & eadem obrulerunt do-
ad taberna- naria. Hac rursus figura duodecim designari
culi fabrica Apostolos quis non videat? singuli namque
donaria Prin- Principes cum essent, & eadem animi pietate
obrlulere. cæstantes, sua quique dona, vitam, doctrinā,
& actiones ad Ecclesiæ constructionem de-
dicarunt.

Apoc. 12. In Apocalypticis Reuelationibus duode-
cim describuntur portæ & totidem funda-
menta cælestis Ierusalem. Quibus duodecim
nostros Apostolos adumbrari non est multis
opus ostendere. Vera namque illi religionis
fuerunt fundamenta, & duodecim ingentes Ec-
clesiæ portæ, per quas ad fidei adyta & Chri-
stiana sacra populi & nationes penetra-
runt.

Num. 33. Cum duodecim illos fontes Elim confi-
dero, occurrit ilico menti, numerum hunc
incassum, aut sine ratione minime positum
esse, & quidem fontium; quare mecum ipse
statuo, Apostolorum numerum jam tum de-
signare Deum voluisse. Fuerunt enim illi Ec-
clesiæ fontes, & forsitan fontes illi Saluatoris,
de quibus locuti sunt Prophetæ, & his potif-
simum verbis, *Hauri tis aquas (gratiæ) in gau-
dio de fontibus Saluatoris.*

Sacra percurrenti volumina occurrerunt
duodecim illustres in aula Salomonis regis
œconomi, qui annonam & mensam regiam
singillatim curabant, domuique vniuersæ de
victu prospiciebant: *Habebat autem Salomon
duodecim præfectos super omnem Israel, qui præ-
bebant annonam regi, & domui eius.* Et jam tum
censebam certò hoc virorum numero, & hac
œconomica dignitate Apostolos in Dei do-
mo, id est, Ecclesiæ, electos & constitutos si-

3. Reg. 4. 12.
Apostoli sunt œco- nomi Chri- sti.

gnari. Nam fuere quasi illustres quidam œco-
nomi veri illius Salomonis, id est, Christi, vt
domui & aula eius de doctrinæ & Sacramen-
torum ferculis prospicerent.

Inter eos porro non minimi fuere Philip-
pus & Iacobus, quos hodie peculiari quadam
ratione Ecclesiæ colit, eosq; exaltans & cele-
brans, ac veluti duos ex illustribus illis œco-
nomis, duos è limpidis illis fontibus, duas è
regiis illis portis, duos de numero Principum
magnorum, alijq; modis designatos propo-
nens hoc de illis Euangelium legendum ex-
hibet, *Non turbetur cor vestrum, neq; formidet.*
More meo, primo Euangelij seriem expo-
nam, deinde ad horum Apostolorum laudes
& præconia delabar.

Primo itaq; solent generosi in bello du-
ces & imperatores verbis suos ad animose cū
hoste conflegendum adhortari, & iacentes
metu animos heroice ac fortiter à maioribus
gestorum commemoratione erigere, præcla-
rum hinc illorum nomen, laudes quas passim
ab omnibus acceperere, trophæa & pyramides,
statuas & arcus triumphales in gratiā eorum
erectos, & quæ ad eos inde dimanauit gloriā
apud milites ac nepotes deprædicando. Illinc
vero bonorum, prædæ, spoliolorum, ac manu-
biarum ex hoste referendarum spe excitant,
felicemq; belli euentum, inimicorum proflig-
ationem, pugnae facilitatem, & certissimam
victoriam spondent, & ob oculos ponunt. Ita
suos in ipsa jam conflegendi hora animabat
rex Antigonus relatam olim ex hoste gazam
& opes palam ostentans, dixitq; *Hæc sunt pro-
pter quæ pugnabitis o socij.*

Antigoni
regis ad
suos oratio.

Hoc quidem è profana pharetra deprom-
ptum est telum; sed simile omnino in sacris
litteris reperire est: Iudæ, inquam, Machabæi,
populi Iudaici ductoris. Hic ergo hortabatur
Iudæ Machabæi ad
suos verba.
*Iudæ Machabæi, ne formidarent ad aduentum nationum, sed
in mente haberent adiutoria sibi facta de celo, &
nunc sperarent ab omnipotente sibi assituram
victoriam.* Hæc ille oratione & exhortatione
meticulosissimos quoslibet ad fortiter etiam
maxime ancipiti ac dubio in prælio agendum
extimulare potuisset.

Redemptor orbis Christus, magnus ille re-
gum

Christi ad Apostolos.

gum ducumq; rex, mundo inferisq; bellum cum indixisset, Ecclesie castra fixisset, & ijs duodecim tribunos & imperatores intrepidus praefecisset, ut animum ijs adderet, & ad omnigenos conflictus obduraret, metum quoq; omnem eriperet, his eos verbis ad generose & athletice decertandum excitauit: *Non turbetur cor vestrum, neq; formidet.* Quasi diceret, Sumite animos, Apostoli mei, nolite metu ac formidine corripri, timorem eijcite, generosos vos ostendite, animus non vacillet aut nuret, sed contra pericula enitatur audentius.

IV.

Tria Apostolos turbabant.

Tribus discipulos praedixerat Dominus rebus perturbandos, & percellendos. Prima, eius erat ex hoc mundo discessus & separatio per mortem crucis, *Adhuc modicum vobiscum sum* quod extremum illis mœrorē afferebat. Secunda, domestica conspiratio Iudæ, quæ omnes perturbauit, dum audiret, *Vnus vestrum me traditurus est.* Tertia, persequendos illos fore, & magnis afflictionib. in hoc mundo exagitandos: *In mundo pressuram habebitis.* quod vehementer illos percellerat, & terribiles in animis eorum motus causabatur. Hodie porro omnem hanc formidinem discerit, & tempestates has motusque diuitiarum æternarū spe obiecta serenat, & æternam illis mercedem proponens, ad patientiam eos animat, alterius vitæ gloriā in mentem reuocata, dicens, *In domo Patris mei mansiones multae sunt* quasi diceret: In Patris mei æterni domicilio varia sunt habitacula, & variet eorum, qui in meum fidi obsequium, alacriter aduersus mundum pugnare parati sunt, remunerandorum rationes, quapropter *non turbetur cor vestrum.*

Passionum humanarū natura.

Habent hoc passiones omnes, & appetitus sensibilis emotiones, ut cum vehementius insurgunt, hominem penitus perturbent, & animam eius acriter exagitent. Hinc perturbationes non immerito vocantur & passiones; passiones quidem, quod hominem interdum illarum tyrannis, & violentia pari cogat, iudicium omne & rationem perturbando, sanguinem & humores interdum frige faciendō, alias inflammando, cor diuersimode excruciendo, & lancinando, & vniuersum ani-

ma regnum perturbando. Perturbationes. q; semper aliquam corporis alterationem, motumq; secum trahant, & humorum & spirituum in hac republ. regnantium emotiones causentur; hinc fit, ut in hominis vultu, velut in speculo, alterationum harum, motuum, mutationum, caloris, frigoris, turbationum, tempestatum signa indiciaq; compareant.

Si enim quis iracundia & bili effervescat, Signa palmarum emicat oculis ignis; si metu correptus sit, in ple in venis sanguis congelascit, vultus pallorem induit, genua labant, & totis artibus contremiscit. Si gaudio effertur, facies omnis ad risum composita est: sin tristitia praedominatur, & mentem occupat, in ipsis ossibus medulla exarescit, frons corrugatur, agēdi ratio fracta, vultus omnis gestuq; retriçus, verba interrupta, & animus pusillanimis: atq; ita de alijs, quæ quantum intrinsece inualefcunt & dominantur; tantum suam foris violentiam patefaciunt & exhibent.

Certum porro est & exploratum, humorum concinnationem & actum appetitus vt plurimū in hominis manu, potestate, dominio, imperioque situm non esse; iuxta illam Ethicorum doctrinam: *Primi motus non sunt in hominis potestate.* Sed ipse voluntatis actus, qui seditiones ac turbationes has sequi, & appetitui turbulento quam proxime imminere solet, in nostra situs est manu ac dispositione, & à nostri imperij legibus iussuq; dependet. Quoniam vero, tum semel appetitus insurrexerit & omnia commiscuerit, ad rationem peruertendam, inque partes suas pertrahendam plurimum potest, hinc Dei filius hac Apostolos ratione adhortatur, *Non turbetur cor vestrum* perinde ac diceret, fortes vos in bellis exhibete, animum declarate, aduersis resistite, passiones coercete, tristitiæ, mœrori aut pusillanimitati nolite cedere.

Ægyptij suis in hieroglyphicis timidos & medijs in periculis consternatos per piscem polyпода designabant. Hic namq; piscis, vbi vitæ imminet discrimen, fuga se nō subducit, nec vitæ consulit fugiendo, sed scopulum aliquem aut rupem petit, in qua fixus hæret & consternatus: sepe etiā pauore correptus ipsi piscatoris, & eius, à quo impetitur, nescius pau-

Signa passionum in homine.

Primi motus non sunt in hominis potestate.

Timidi hominis hieroglyphicū.

pauli &que brachio adhaerescit. Piscem hunc olim imitatus est Psalmographus, dum pauorem, metum, animæque suæ consternationem libere testatus scribit, *Cor meum conturbatum est in me, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum & ipsum non est mecum*: quasi diceret; animi me perturbationes ita stupidum reddiderunt, mihi vt animus nullus supersit, illarum vt imperum vix sustineam, nec oculos aut lumē ad miserias meas agnosendas habeam. Hæc ergo discrimina præuidens Redemptor merito discipulis ait: *Non turbetur cor vestrum.*

Magnus Apostolus Paulus, vere inquam in omnibus magnus, monitionem hanc ad eo menti animoque in seculis perferat, vt suo fratrumque nomine gloriari honorifice non vereatur, *In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur*, id est: In omnibus, & ex omnibus aduersa ferenda nobis veniunt, & grauius afflictionum tela in nos ingruunt: sed non idcirco animum despondemus, non idcirco cedimus, non ideo ad extremas redigimur angustias, non propterea turbatur cor nostrum, metus nos non inuadit, timor denique aut formido nihil in nos potestatis habet.

Generosum & ad pericula intractum virum qui videt, nã visionem is magnam videt, qualem Moses olim, rubum scilicet ardentem & incombustum, virum scilicet igne circumdatum, non tamen vel vstulatum. Vir enim bonus, qui in tribulationum flammis versatur, non tamen ardet, ab afflictionibus impetitur, non propterea tamen cedit aut succumbit, sed patiēdo imperterritus manet, admirabilis & magna est visio, vereque rubus ille Mosaicus. Talis haud dubie erat ille Israelitarum Rex, qui dicebat, *Si exurgat aduersum me praelium, in hoc ego sperabo*, non propterea pauebo, aut spei meæ anchoram abiiciam.

Huc alludit sanctus Iob generosum describens equum, & bellis conflictuque asuetum, & ait; *Cum audierit bucinam, dicit, Vah; quæ latantis plaudentisque est interiectio*. In locum hunc commentans Magnus Gregorius, de viro iusto, non vero equo Iobum manifeste loqui asserit: equus enim cū

Essai tom. 3. De Sanctis.

brutus & loquelæ expertus sit, *Vah* dicere nequit. Dicere ergo vult, iustum generosum inquam Christi pugilem, vbi tribulationum aduersarumque impetus ac tempestates ad se impugnandum videt ingruere, adeo certaminis discrimine non terri aut consternari, vt contra interritus persistat, & animus gestiens lætitia subsulter. Hoc scilicet dogma & monita Redemptoris sequi est monentis suos, *Non turbetur cor vestrum, &c.*

In Deuteronomii codice lex hæc relata *Deut. 20.* est: *Si exieris ad bellum contra hostes tuos, & videris equitatus & cæcus, & maiorem quam tu habens aduersarii exercitus multitudinem, non timebis eos, quia Dominus Deus tecum est*, quod olim in lege iussu Dei scripta veteribus dictum & imperatum est, id ipsum in lege gratiæ ab ipso Redemptore verbis prope similibus, sed breuioribus & succinctioribus repetitum est, dicente, *Non turbetur cor vestrum, &c.* Quid porro metuemus, si nos tuendos protegendosque suscipiat Deus? ecquæ timenda potentia aut vis, si in partes nostras ipsa excubet omnipotentia? Quæ nixus beatus Iob intrepide nullasque minas perhorrescens Domino aiebat, *Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me*, perinde ac si diceret, Tu modo mecum sis Domine, ne vniuersum quidem mundum metuo. Atque hic verborum Dominicorum, *Non turbetur cor vestrum*, sensus est.

Insignem porro in hæc verba consideratio. Egregia S. nem habet D. Cyrillus, aitque Dominum, vt Cyrilli conneq perturbationem omnem reprehendit, ne sideratio. forte turbati in desperationis barathrum ruerent, ita nec eam plane approbasse, aut laudasse, ne ab eadem superarentur, sed blande eos placideque ne turbarentur commouisse. Non enim eis ait: *Nolite turbari*: tum quod fieri plane nequeat, vt ab omni huiusmodi conflictu & impetu homo plane sit immunis; tum vero quod omnis passio non semper vitium aliquod secum trahat: cum & ipse orbis Redemptor Christus, Vnigenitus Patris iisdem fuerit obnoxius, (tamen hi in ipso motus propassiones potius dicerentur) & huiusmodi commotiones senserit, & cor eius turbationibus ac procellis nonnunquã concussus sit, sed ait, *Non turbetur cor vestrum*:

Y

strum:

Psal. 17.

1. Cor. 4.

Exod. 3.

Psal. 16.

Iob 39.

strum: id est, ne iudicium & ratio his passionibus succumbat, aut cedat, ne procul a boni tramite abrepta e throno iustitiæ euellantur. Et si forte potentia & partes inferiores, sensusque nonnunquam turbentur, sequi commoueri sentiant, ratio saltem velut domina & princeps semper dominetur & superior sit, consensum non præstet, videat ne infectetur, bonoque adhærens nunquam à virtute desciscat, sed in eadem infracta permaneat.

V. Tres humanarum perturbationum species. Tria porro in sacris litteris passionum genera notare est, prima laudem meretur, altera tolerari potest, tertia denique vituperanda: prioribus commoueri Christianum est, & virtutem inuoluunt, vltima noxia est & vitium. Prima quidem perturbatio honesta admodum est, ac bonum & virtutem inuoluit, cum ob peccata sua quis perturbatur: hæc sancta quædam passio est, quæque summis extolenda laudibus, qualem sentiebant illi, de quibus Psaltes canit, *Ipsi videntes, scilicet peccata, turbati sunt, commoti sunt, tremor apprehendit eos.*

Psal. 47.

2. Cor. 7.

Honorabilis passio, quæ à dolore peccatorum procedit,

Insignem hanc passionem mirifice extollit Apostolus, & eam Corinthiis omnibus apprecatur, dicens; *Gaudeo propter vos, quia contristati estis ad penitentiam*, id est, miro me perfundit gaudio, summeque consolatur extrema illa vestrum omnium tristitia, & certiorum vel recordatio tantopere vobis displicet, & pœnarum iis debitarum memoria adeo vos concutit, vt oculis lacrymantibus, pectore gemebundo, ore singultiente, animoque dolore & tristitia fracto, publicam de illis penitentiam agatis.

Psal. 6.

Eadem regium Dauidis pectus perturbatio occupat, cum diceret, *Sane me Domine, quoniam conturbata sunt omnia ossa mea, quæ ex Hebræo & Græco verba ita verti possunt, quonia tremuerunt, seu tremefacta sunt ossa mea.* q. d. Quoniam iniquitatem & calamitatem meam ego agnosco, hinc adeo consternatus & perturbatus sum, toto vt corpore contremiscam, quin anima mea adeo se deformem ac miseram cernens, & scelus suum detestata ipsumque perhorrescens, turbata est valde, sed tu Domine usquequo? an non mei miseratione

tangeris? an non plagæ medelam adhibebis an non in gratiam me admittes?

Quin & verbis illustrioribus clarioribusque, ac maiori cum vehementia hanc ipsam passionem alio idem penitens exprimit loco, *Non est pax ossibus meis, à facie peccatorum meorum.* Id est, peccati mei turpitudinem & grauitatem dum aspicio & tacitus mecum ipse quam peccator adeo mente animoque concutor, cari causanalla vt animæ pax sit, quin & ossa mea tremore percellantur & pauore quodammo exanimentur. Sensibilem hanc commotionem alio etiã loco, vehementius exaggerat, dum penitens ait, *Turbatus est à su ore oculus meus:* hoc est, dum cogitationis oculos in meorum enormitatē & abominationem flagitiorum conicio, tantam aduersus me ipsum irâ indignationemque concepi, vt à furore & rabie oculi plane fuerint cõrubi. Cũ ergo Reges, Prophetæ, Apostoli, aliiq; viri sanctissimi interiorē hanc passionē concipere haud indignū duxerint, quin potius eandem in se excitare, in eaq; se exercere contenderint, ac permagni etiam fecerint, quin laudabilis & honesta ea sit, minime est dubitandum.

Altera perturbationum species, quam tolerari posse diximus, est, quæ cor ita commouet, lancinat, & afficit, vt dolor inde sequatur, idq; ex causa licita ac honesta. Talis est, dum ob mortem parentum dolorem concipimus, eorumq; funera plāgimus. Hoc! ac ob modo Iosephum filium amissum lugebat, dum à fera pessima dilaniatū eum audiit: qui illum nuntius adeo consternauit, vt vociferans, plangens ac lamentans dixerit: *Descendam in infernum lugens, quarens filium meum Ioseph:* id est, ita Iosephi me mors & interitus affliget & afficiet, vt præ dolore vitam sim finiturus Passio hæc vti humana est, ita & excusabilis, & veniam meretur.

Talis quoque luctus & mœror Dauidis Regis fuit, audito filium suum Absalomum extinctum: cuius ob decessum ita indoluit, vt in lachrymas prorumpens & pectus plangens, sublata voce & incredibili cum amaritudine exclamaret, *Absalom fili mi, quis mihi tribuas, vt ego moriar pro te: Absalom fili mi, fili mi Absalom: mors enim tua, mea est.* Ah fata crudelia, cur me tibi relinquunt super-

stitem?

Perturbatio alia est tolerabilis.

Gen. 39.

2 Reg. 18.

Planctus Dauidis in morte Absalom.

Enc. 7.
Luctus vi-
duæ Naim
filium suū
lugentis.

Atitemetur me non potius quam te fera mors corripuit: cur non tuo ipse tum loco? Hi sunt motus quidam naturales, ac proinde tolerabiles. Eadem passio inaccesserat viduam Naim; quæ filio unico, ac solo ex asse omnium facultatum hæredæ, fortunarum spe, senectutis fulero ac facula, & unico vitæ solamine amisso, adeo dolorum procellis erat immersa & obruta, vt cælum lamentis complens, ac lachrymis oculos suffusa, Redemptorem ad commiserationem commouerit, qui tormentum eius calamitosam miseratus, adolecentem vitæ restituere decreuit, matremque solatus dixit, *Mulier nolis flere*, lachrymarum habenas contrahe, siste fletum. Plorantem porro ipse non corripuit, quod passionis hæ naturales sint, & cum hominem redoleant, tolerentur, maxime in fœminis. At si quis vniquam passionis huius violentæ aculeos & impetum sensit, Iob sane eos ita sensit vt qui maxime: nam audito, sobole omniem & spem posteritatis ruina inuolutam occubuisse qui omnium bonorum iacturam tam

Dolor Iobi æquissimo tulerat animo, ad huius cladis in filiorum mortem.

Lob. *Ididit vestimenta sua, & ton o capite corruit in terram.* Hos autem lugendi excessus Scriptura non reprehendit, quin imo excusat, & velut rem bene gestam hoc epiphonemate concludit, *In omnibus his non peccauit Iob labiis suis.* Et sane, cum naturalia hæc sunt, & cū discretionem adhibentur, mala esse nequeunt.

Mortis me-
tus passio
tolerabilis
est.

Huius item farina est perturbatio, quæ è quodam mortis metu profecta humanos animos inuadit & percellit. Noui equidem passionem hanc adeo quidem interdum futiosam esse, vt ad desperationis aut impatientiæ saltem extrema hominem redigere videatur; modo tamen rationis arx tuta, & animus à doloris impetu immunis sit, quacumque demum violentia in nos hostis hincingat, nullum est vitium: ardores enim sunt fumique ilico euanescentes, venti sunt, qui licet spirent & fient, nullum afflant periculum, modo tempestates non ciant, & nullum causentur naufragium.

Hoc ipsum libere de se fatetur rex ille san-

ctissimus iuxta ac sapientissimus Dauid, gloriaturque contra hanc se passionem decertasse, vt pote à qua vehementer impetebatur: *Cor meum conturbatum est in me, & formido mortis cecidit super me; timor & tremor vexerunt super me,* quam porro morus hic, qui ab hac ratione oritur, laudabilis est: quam item honorabilis!

Psal. 54.

Quod eo assero liberius & audacius, quod Redemptorem meū pridie passionis in horto oliuarum ab hac ipsa formidine correptum videam: & adeo quidem violente, vt Apostolis dicere coactus sit, eius importunitatem & impetum confitendo, *Tristis est anima mea vsq; ad mortem* quasi diceret: Cum mortem intantem, mihiq; subeundam ob oculos pono, cam ita perhorresco, vt cor meum angustietur, contabescat, & parum ab sit, quin præ dolore & amaritudine exspirẽ. Manifestius vero & verbis nostris accommodatus Ioannes, *Nunc anima mea,* inquit, *turbata est,* cum mortem imminentem video & oculis obiiicio. Cum ergo naturalis hæc emotio in ipsa filii Dei vni geniti anima locum habeat, in aliis eam reprehendi aut vitio verti minime posse credendum est.

Christus mortem timuit.

Matth. 27.

Ioan. 12.

Tertia & vltima perturbationum species, Ob hono- quæq; vituperari, & inter vitia connumerari rum tem- meretur, est, quæ ob bonorum temporalium poraliū ia- iacturam ex aliqua auaritiæ sollicitudine, vo- cturā angu- luptatum & deliciarum priuationem ex lu- doloreque xuria ac gulæ irritamento ob diuitiarum & noxium & opum defectum è quadam vanitatis osten- reprehensi- tatione, & spiritu superbiæ, animum men- bile.

temq; nostram percellit. Huiusmodi passio- nibus perturbationibusq; concitati erant, quos describit Psalmographus, *Turbati sunt p. al. 108.* *& moti sunt sicut ebrius, timor apprehendit eos, & omnis sapientia eorum deuorata est.*

Quorquor autem ab interno hoc carnifi- Cor impio- ce exagitantur & cruciantur, vere & violen- rum maci- ter torquentur, nulla requie gaudent, noctu simile. diuque assiduis suppliciis tormentisque pa- rent: cor enim illorum instat turbulenti atq; æstuantis est pelagi, ventis tempestatibusq; semper agitati soliti. Docuit hoc ante me Isaias dicens, *Impis autem, inquit, quasi mare, Isa. 57.* *quod quis cere non potest, sed semper ætuar, & procellis exagitur.*

In huius rei figuram ac velut in speciem reprehendentis à Redemptore Martha illi sedula ac nobili Mariæ Magdalena forori d. cum legimus, *Martha, Martha, sollicita es, & turbas erga plurima*. Perinde ac si diceret: Non est bonum rebus se & negotiis secularibus tantum immergere, animus hominis quietus & tranquillus sit oportet, ratio semper dominetur, voluntas libertate gaudeat, libertas integra constet, & mens humana placide & leniter conquietetur. Atque is item est illorum verborum: *Non turbetur cor vestrum, sensus*

LUC. 10.

Plurimi Principes & Præfules & seiplos & alios turbant.

1. Reg. 14.

Eheu! cum iam perturbationum & motuum humanorum mentio incidit, quam multos hodie reperire est, qui & in seipsis turbantur, & alios turbant? Tales in primis sunt Principes sæculi & Præfules Ecclesiastici, quorum complures sine vlla discretionem & ad iniquitatem regna sua & dioceses concitant. Figurate de hisce in patre suo Saule, illius edicta & statuta indiscreta fugillans, locus est Jonathas princeps Israel: *Pater meus, inquit, turbavit terram*. Indixerat namq; Saul, vt in vesperam vsq; cibo populus vniuersus abstineret, mortemq; comminatus erat ei, qui è suis, qui ad dena hominum millia pertingebant, ante relatum ex hoste victoriam quid gustasset. Edicti autem verba sunt hæc: *Adiurauit autem Saul populum, dicens, Maledictus vir, qui comederit panem v. q. ad vesperam, donec viscar de inimicis meis*. Ipse forsitan satur erat, suos tamen ne panem quidem gustare voluit, sed exhaustos & semianimes inimicis instare; quod eius statutum filius explodens, vniuersum eo Israel turbari obiicit.

Quo cheu! Prælati suis ciborum indicunt abstinentiam, ipsi interim genium laute curant? quam multi Pastores & Superiores alios ad ieiunandum compellunt, ipsi totos perpotant, & epulantur dies? Quam multi similes illis Euangelicis qui dicunt, & aliis imperant, & iussa ipsi non faciunt, factaque verbis illorum non respondent, alligant onera graua & importabilia, iussa, inquam, leges, & præcepta indiscreta, & imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere. An

Matth. 23.

non hinc & in regnis & Ecclesiis omnia turbantur?

Magnus ille Apostolus, Prædicatorum Prælati, & Prælatorum Prædicator, hanc imperandi rationem olim fugillans, & insolentem hanc œconomiam ad meliorem redigere ordinem volens, ad potestatem iis collatam, & ad primæ legitimæq; confirmationis authenticas litteras confugit, ac de seipso Corinthiis scribit, *Vt non præsumens durius agam, secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi, in adificationem & non in destructionem*. Hac abutuntur auctoritate Prælati indiscreti, nec Præfules Paulum imitantur, dum sublimem hanc potestatem ad religionem destruendam, pietatem enecandam, mundum vniuersum turbandum vsurpant potius, quam ad virtutes inferendas, charitatem colendam, Christiana religionis limites dilatandos, salutem animarum procurandam, Ecclesiæ denique corpus ædificandum.

2. Cor. 13.

3. Reg. 18.

Verus omnium perturbator, & sibi ipsi turbatus, & ad alios turbandos peridoneus fuit Achab rex, quem Elias, seipsum defensurus, & omnem malorum culpam in Regem retorquens, hoc modo est allocutus, *Non ego turbavi Israel, sed tu, & domus patris tui, qui dereliquisti viam Domini, & idolorum cultum amplexus es*.

Secundo, rebelles & immorigeri & penes seiplos turbati sunt, & foris omnia turbantam in sæculo quam in monasteriis. Cuius rei figuram liber Iosue suggerit: in quo vniuersus exercitus Israel, sexcentis armatorum constans millibus, iuxta censum in Numeris actum, vnius rebellis Achani inobedientia vehementer turbatus & commotus fuisse fertur, qui cum morti addictus esset, hæc inter alias mortis eius causa perhibetur, *Quia turbasti nos, exturbet te Dominus in die hac è castris nostris, & ex hac vita*. Ita & hodierna die propter inobedientiam omnia turbantur & peruertuntur, tum in cœnobiiis, tum in rebus publicis Vno duntaxat inobedienti religioso, monacho immorigero, vno, inquam, aduersus superioris iussa refractario opus est ad integrum Conuentum destruendum, cœnobium evertendum, sanctum deniq; ordinem quemdam turbandum & commouendum.

Rebelles & inobedientes mundum vniuersum turbant. Ios. 7.

Vnus Religiosus inobediens sufficit ad vniuersum ordinem turbandum.

Tertio,

Peccatores spirantes, pacem omnem detestantur, quibellorum, tem mundo eliminant, & vniuersum orbem malorum; terrarum turbis & motibus complent. Illi & arumna- suat malorum fontes rebellionum scaturigirum mundi- nes, & omnium, quæ terris inuaduntur & im- causæ sunt. pendunt; calamitarum causæ primariæ & in- centriua. Hæc porro veritas in sacris fundata est litteris, in quibus legere est, *Vir peccator*

Eccli. 18. turbat amicos, dissensiones creat, concordiam fugat, amicitiam dissoluit.

Notabilis huius rei figura in Jona Pro- pheta cernitur. Hic enim cum Deo parere detrectans, ac proinde enormis sceleris reus nauem cõscendisset, noxa delicti quam pro- xime imminente; ecce tibi subito pelagus concitati, ventorum misceri prælia, procellæ insurgere, fluctus intumescere, tempestates & fragores passim cieri: idque vnus ob no- xam, quem Deus petit; adeo, vt parum ab- fuerit, quin communem omnibus vectori- bus perniciem, & generale naufragium attu- lerit. Eas, quas Jonas inuastatates ma- gno sociorum, qui eadem vehebantur naui discrimine exeat, peccatores in terra cau- santur, summo vicinorum omniam dispen- dio. Iniquitatum siquidem vindex Deus, cum earum prosequitur auctores, & vindi- ctam deponit, sæpe etiam ij, quæ eorum in contubernio agunt, eadem ruina & vindicta inuoluuntur, eadem subeunt iudicia, & pa- rem pati sortem coguntur.

Tempestatum occasione multi iij; illu- stres auctores scdæ illius tempestatis, qua Apostolorum scapha quassata fuit, vt & o- pem à Redemptore supplices petierint, & à naufragio non procul abfuerint, causam in- uestigantes; vnus Judæ delicto eam attri- buunt, quem cum prostrigatissimum ac per- ditissimum mortalium cœlum, & elementa, terra marique noissent, totum vniuersum & mare inprimis concitarunt; vnde tanquam creatur periculum, vt Juda merso, inte- grum simul nauigium sanctos vehens viros in profundum absorbuissent. Videte ergo quas turbas, quæ bella, & calamitates mala- que Judæ, peccatores, in quâ, & impij mun- do arcessant. Vnus nonnunquam sufficit ad tempestates, bella, diuisiones; schismata, conspirationes in familiis, urbibus, prouin-

ciis, regnis ciendas, ad orbem deniq; vniuer- sum pernicii & ruinæ inuoluendum.

Quarto deniq; & vltimo, maledici, mur- muratores, calumniatores, detrectatores in- gentes quoq; flammæ excitant; magnam- tuinam inducunt & perniciem, multarumq; & tempestatum, & magnarum tum in sæcu- lo, tum in Ecclesia perturbationum causa sunt. Testatur hoc Ecclesiasticus dicens;

Multos perturbat pacem, abentes bilmeus & su- furro: id est, calumniator & maledicus paci- ficas familias turbant & exagitant, diuortia- que inter eas profeminant. Exclamen ergo; o celestos perturbatores! o perturbationes nimio opere funestas! Mirumne ergo in dec- re hodie Saluatorem suis: Non turbetur cor vestrum &c.

Sex porro retum, quæ in homine turbari sæpe solent, meminisse Scripturam obseruo: Sex sunt, Primo spiritum vel mentem. In Judith enim quæ in ho- historia lego, Holoferne obruncato om- mine tur- nes Assyriorum satrapas ac principes vesti- bari Scri- menta lacerasse, & horribili quodam pauore pura do- ac metu perturbatos fuisse: *Et turbati sunt ta- animi eorum valde.* Secundo animam, vnde in *Judith. 14. Psalmo. 6. leges, Anima mea turbata est valde. Psal. 6.* Tertio oculos, idem namque Propheta eo- dem habet loco, *Turbatus est à furore oculus meus. ita me, inquit, ita aliorum abripuit, & succendit vt & ad oculos hæc perturbationo ascenderit.* Quarto cor, vnde idem Psalmo graphus, *In me turbatum est cor meum.* Quin- to sensus: hinc Jeremias, *Sensus corporis mei turbati sunt.* Sexto denique ossa; Rursus idem qui supra Vates, *Quoniam conturbata sunt o- mnia ossa mea, & ex confusione quadam cor- poris loco mota.*

Novum sane, tamen verissimum, ex om- nibus hiscæ in homine perturbationi obno- xis & consternationi, de folio cordis per- turbatione commotioneq; Dominum labo- rare, vt pote, quod sollicite custodiri vult & iubet, dum ait, *Non turbetur cor vestrum;* qua- si diceret; Tamen si sensus, oculi, ossa, mens, & vniuersa anima turbetur, cor saltem à per- turbatione immune conseruetur & immobi- le permaneat, quod ipsum rationis sit thro- nus; consensus tribunal, decretorum curia, vitæ deniq; principium.

Detracto- res magnas causas turbas.

VI. Sex sunt, Primo spiritum vel mentem. In Judith enim quæ in ho- historia lego, Holoferne obruncato om- mine tur- nes Assyriorum satrapas ac principes vesti- bari Scri- menta lacerasse, & horribili quodam pauore pura do- ac metu perturbatos fuisse: *Et turbati sunt ta- animi eorum valde.* Secundo animam, vnde in *Judith. 14. Psalmo. 6. leges, Anima mea turbata est valde. Psal. 6.* Tertio oculos, idem namque Propheta eo- dem habet loco, *Turbatus est à furore oculus meus. ita me, inquit, ita aliorum abripuit, & succendit vt & ad oculos hæc perturbationo ascenderit.* Quarto cor, vnde idem Psalmo graphus, *In me turbatum est cor meum.* Quin- to sensus: hinc Jeremias, *Sensus corporis mei turbati sunt.* Sexto denique ossa; Rursus idem qui supra Vates, *Quoniam conturbata sunt o- mnia ossa mea, & ex confusione quadam cor- poris loco mota.*

Novum sane, tamen verissimum, ex om- nibus hiscæ in homine perturbationi obno- xis & consternationi, de folio cordis per- turbatione commotioneq; Dominum labo- rare, vt pote, quod sollicite custodiri vult & iubet, dum ait, *Non turbetur cor vestrum;* qua- si diceret; Tamen si sensus, oculi, ossa, mens, & vniuersa anima turbetur, cor saltem à per- turbatione immune conseruetur & immobi- le permaneat, quod ipsum rationis sit thro- nus; consensus tribunal, decretorum curia, vitæ deniq; principium.

Cordis cu- stodiam imprimis commen- dat Deus.

XY 3. Rursus

Rursus nouum plane est & admirabile, cum terra interdum turbetur, vtlib. i. Reg. *Pater meus turbauit terram.* Cælum quoque apud Esaiam, *Super hoc cælum turbabo.* Mare item apud Psalterem, *Qui conturbas profundum maris.* Montium etiam fundamenta apud eundem Psalterem, *Fundamenta montium conturbata sunt.* Apud Ezechielem in insula marinx, *Turbabuntur insula in mari.* quinetiam abyssi: *Timuerunt & turbata sunt abyssi.* Nouum, inquam, omnia hæc scilicet turbari & commoueri, solum cor immobile perstare & perturbationis expers esse Deum velle, *Non turbetur cor vestrum, &c.* quasi diceret, cætera omnia agitationibus & motibus exposita sint, omnia turbentur, confundanturq; , cælum, terra, elementa, & omnia totius vniuersi membra; si cor modo humanum impaudum & adamante durius persistat, nec perturbationibus succubat, satis hoc mihi fuerit, nec plura desidero. Eius erant animi, qui dicebant, *Non timemus dum turbabitur terra;* id est, etsi fractus illaberetur orbis, etsi omnis vniuersi machina dissolueretur, numquam tamen mihi deerit animus, numquam me formido corripit.

1. Reg. 14. Esai. 15. Psal. 64.

Psal. 17. Ezech. 26. Psal. 76.

Psal. 45.

Psal. 76.

Confidentia huius rationem dans Dauid, & hac ipsa gloriatus ait, *Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* & solus portio mea hæreditaria. perinde ac si diceret; si cor meum tranquillum & securum est, si perturbationes nullas & insultus meruet, si passionibus non succumbat, & iis, vt rupes cæli marisq; minas ridens haud consterneret; nõ est, quod mireris; Deus namq; meus est propugnaculũ, magnus ille Deus tota mea spes est & fiducia. Fauet huic interpretationi versio Hebraica: vbi namq; vulgata legit: *Deus cordis mei,* Hebræa præfert, *Deus petra cordis mei, & rupes.*

Cor ad salutem hominũ maxime refert.

Nec reuera mirum est, Deum boni nostri tantopere studiosum, de corde nostro semper sollicitum & anxium esse, eiusque nobis custodiam tam sedulo commendare. Cor enim humanum, etsi vel intellectum, vel voluntatem, vel solas cogitationes denoret, ad salutem hominum permagni refert, & permultum facit. Quod agnoscens Salomon ita quemq; nostrum in Prouerbiis alloquitur,

Omni custodia serua cor tuum. omnigena, inquam, conseruatione & præsidio; noctu & interdiu; intus ac foris; per virtutes & bona opera; per opera, verba, cogitationes; per fidem, spem, charitatem; per vigilias & excubias: Aduigila ne à tentationibus corripatur, per suggestiones decipiarur, & perturbationibus obruatur: ac, inquam, *turbetur cor vestrum.* Hæc vniuersa Euangelij medulla est, quo relicto ad duorum Apostolorum nostrorum, quorum hodie festiuitas recolitur, præconia conuertamur.

Cum ergo duos hos illustres Ecclesiæ VII. Principes, ac fideles filij Dei discipulos, Philippum & Jacobum contemtor; duas illas tubas argenteas malleatione productas, quas in castris dissoluentis Hebræi clangebant, cum duavi dere mihi videor. Quis enim neget, duos hosce viros, ob prædicationis suæ clangorem & sonitum velut duas Euangelicas in Ecclesiæ castris fuisse tubas; sed tubas argenteas, id est, viros virtutibus ornatos, & in incude patientiæ, & tribulationum, persecutionum, & aduersitatum malleo in mundi huius fabrica formatos?

Videre rursus mihi in Ecclesiæ nostræ paupimento videor, quod olim in templo Salomonico conspiciebatur, duas scilicet columnas æreas, quibus Salomonis porticus nitabatur. Duo namq; hi Pastores, tum ob auctoritatem & potestatem acceptam, tum vero ob doctrinam, quam docuere & per orbem disseminarunt, vere Ecclesiæ nostræ bases & columnæ fuere.

Nec errauero à scopo, aut præter decorum fuerit, si rursus eosdem duobus sponsæ verberibus, quæ in se in Canticis amans ipsa dilaudat, dicens: *Vbera mea quasi turris,* pares esse dixerò. Hi namque Apostoli duo videtur ob immensam charitatem, benignitatem & doctrinæ abundantiam, velut vbera, & instar patrum nutritiorum mammas virtute & scientia turgidas gestasse, quibus Apostoli omnes terræ populos, & Ecclesiæ filios laefuere vbera stauerunt. In illis siquidem illud Isaia ora Ecclesiæ, culum completum fuit, *Ad vbera portabimini.* Esai. 66. õ gentes, Euangelicæ doctrinæ lacte nutriti, ac veluti alumni ad vbera hærentes, à Doctoribus & Patribus vestris gestabimini. Quod

Prou. 4.

VII. S. Philip- bus & Jacobus collati cum duabus Synagis.

Num. 10.

3. Reg. 7. Sunt columnæ Ecclesiæ.

Cant. 4. 3.

Esai. 66.

Quod autem vera sua tutri sponfa affimularit, designare nimirum voluit, Apostolos hocce quoad fidei animique soliditatem & constantiam turrium & columbarum marmorearum super bases argenteas fundarum instar fuisse: vere, inquam argenteas, virtutibus scilicet, scientia, & donis Spiritus S. Deniq; immutabilia, & immobilia Ecclesie fundamenta fuisse.

Figurarunt & eisdem olim nubes illæ loquentes, nubes illæ admirabiles, de quibus Psalmista loquens ait, *Vocem dederunt nubes*: quod ad litteram de nubibus in aerea regione suspensis nequit intelligi, vtpote quibus nec ratio, nec lingua sit; sed mystice de Apostolis, qui verarum ritu nubium per omnes orbis angulos prædicationis suæ vocem intenderunt. Hinc & designati sunt per nubes illas volantes, quas eminens conspexit Isaias dicens: *Qui sunt isti, qui ut nubes volant, eunt & redeunt, discurrentes?*

Communiter hoc à Patribus Apostolis accommodatur; & ipse generali huic de omnibus expositioni nixus; de duobus hisce discipulis singillatim interpretor, qui veræ extitere nubes: Primo quidem, quod sublimes ad contemplanda cœlestia etolarunt, & à terrenis liberi, in aera cœlesti quadam conversatione suspensi sunt. Hinc sanctus Philippus mysteria sublimia indagaturus, magna cum admiratione Domino alias ait, *Domine ostende nobis Patrem*. Videris, quam sublime se extulerit? quærum se à terra subduxerit? quam intime intra aera se abdiderit? nihil in terra videre amplius, nihil in seipso amplius agnoscere, nihil amplius in mundo concupiscere, nihil spectare, velle, desiderare, præter vnicū Dei conspectum, an non est esse similem ei, qui eodem æstuans zelo, magna animi generositate aiebat, *Nostra conversatio in cœlis est?* perinde ac si diceret: Etsi vivamus in corpore, & in mundo conversemur, animo tamen affectuque instar Angelorum habitamus in cœlestibus.

Secundo nubibus Apostoli hi assimilantur, quod sicut nubes duplicem habent motum, & quidem duplici à principio ortum, vnum quidem ratione solis, qui eas è terra abyssu elicitas in altum librat, & euehit, iux-

ta id Psalmographi, *Eduens nubes ab extremo terra*: alium vero à ventis, à quibus dispelluntur & reuocantur: & quocumque demum impellantur, ad dextram vel sinistram ad ortum vel occasum, prout ventis & turbibus agitare eas allubuerit, sequantur & obtemperant necesse est: ita & Apostoli hi duplicem experti sint motum: Primum quidem, quod è terræ limo, mortalium fece, tuum generum, mundanorum conditione, per solem illam iustitiæ ducti, ad summum honoris fastigium, ad animarum regimen, ad gentium conuersionem, & vsque ad Ecclesie imperium, atque inde ad regnum cœlestis euecti sint, iuxta id Psal. *Qui operit cœlum nubibus*. At secundum multo etiam melius: nam Apostoli motu quodam illis proprio & naturali moti non fuerit: nec ferebantur, quo volebant & animus propendebat, sed quo magnus ille ventorum Rex, sanctus inquam Spiritus, eos quò allubebat impellebat, dirigebat, inspirabat, & mouebat. Quod olim designauit in Cantico suo Moyses dicens: *Magnificèntia eius discurrent nubes*. Hinc singuli dicere de se Apostoli non immerito potuerit, *Spiritus tuus bonus deducet me in terram relictam*. Præsignarunt id ipsum & rotæ Ezechielis, de quibus dictum est, *Vbi erat impetus, illuc gradiebantur & rotæ*. Et sanc Apostoli velut rotæ quædam agiles triumphalem Ecclesie currum prouehentes, per vniuersum discurrerunt orbem, per terram inquam & mare, quo Spiritus S. eos impetus propulit; & magni huius auzigæ ductorisque motus, propulsationem, & iussa vbique & in omnibus secuti sunt.

Tertio, nubes aqua & rore rurgidæ sunt, atque instar lagenarum aut potius penus ad totius naturæ directionem & œconomiam, cum à sole dissolutæ ac quodammodo perforatæ sunt, siccantibus porum subministrant, terrestria recant & reficiunt; & vniuersam terræ superficiem irrorant, iuxta illam Sapientis sententiam, *Si repleta fuerint Eccl. 11: nubes, imbrem effundent super terram*. Hanc ob causam Apostolos omnes veræ fuere nubes, ac præsertim hi duo, nubes, inquam, cœlestes, grati & benedictione rurgentes, quæ magnæ cuiusdam charitatis, & in bona

Nubes sunt naturæ cœlestiæ.

piæque

Canti.

Psal. 6.
Apostoli
dicunt nubes
volantes &
loquentes.

Esai. 60.

S. Philippus
& Jacobus
nubibus
collati.

Philipp. 3.

Nubes duplicem
habent motum.

Dent. 33.

Psal. 142.

Ezech. 1.

Eccl. 11.

piaque opera effusa ardore dissoluta, per doctrinæ & prædicationis rorem & assiduam bonorum exemplorum pluuiam, vniuersum irrigarunt mundum, fructumque ferre cogerunt, vt merito us dici illud Prouerbiorum queat, *Sapientia illius erupit ab abyssi; & nubes rore concouescunt, &c.*

Prou. 3.

S. Iuda ep.

Non erant porro nubes, quales ille, de quibus in epistola sua scribit Iudas, *Nubes sine aqua, qua à ventis circumferuntur;* quibus Prælati ac pastores denotantur, in Ecclesia quidem nubium instar eleuati, sed humoris omnino expertes ac steriles, quique non nisi ventos procreant, & tempestates cient, in quibus scilicet nullus elucet pietatis sensus, qui præter fastum vanitatemque suis in moribus nihil præferunt, & ad congregationes omnes perturbandas, & tempestates in Ecclesiam immittendas, solum profunt. Huiusmodi nubibus comminatur Isaias dicens:

Isai. 5.

Mandabo nubibus ne pluant super terram. Insignem scilicet hoc Dei iram & indignationem redolet, quando Antistites omnis scientiæ & virtutis expertes, qui sunt velut nubes sine aqua, ad Ecclesiæ regimen assumuntur.

Nubes terram fecundant.

Quarto certissimum est, nubes ad totius vniuersi conseruationem conferre, terramque frequenti pluuiâ & influxu, quem sine vlla exceptione & discrimine vndequaque, diuersimode tamen in diuersis mundi partibus immittunt, fecundare & vberem reddere. Apostolis hoc mirifice quadrat, qui nubium ad instar orbem vniuersum in virtutibus, pietate, bonisque operibus feracem, suauibus illustrium prædicationum suarum imbribus reddidere; quos imbres sine villo locorum personarumque discrimine, vbi que, omni in lingua, omni hominum generi, perque omnes mundi plagas effuderunt. testatur id Psalmographus, dum ait: *In omnem terram exiit fontus eorum; & in fines orbis terra verba eorum; &c.* Idque magna succedentium ac Præfulum, qui hodie ad Ecclesiarum gubernacula sedent, confusione & infamia: qui inter se diuersi sunt, & diuersimode varioque modo irrigant, beneficiando, gratiasque suas ac beneficia conferendo.

Psalm. 18.

Aliqui enim illorum fluuium & ampuum,

non nisi agros proximos humectantium in Prælati alio morem irrigant, quod non nisi ad se spectant, qui erga acribus, & necessitudine sibi coniunctis, vti famulis, amicis, aliisque notis & familiaribus, quos extollere mirifice gestiunt, bene faciant, & munificos se præbeant. Vnde verissime dixisse Prophetam ostendunt, *Pascit u. Jerem. 6. nusquisq; eos, qui sub manu sua sunt.*

Alij vero puteis & cisternis perfimiles sunt: vt enim hæc aquarum receptacula, putei inquam, non nisi seiplos irrigant: aqua enim foras ad alia loca humectanda non prorumpit; & si quando aqua inde perenda, magna cum difficultate & labore id fiat necessesse, & permulti Prælati, honore, commodis, diuitiisque pleni, nihil foras efferunt, neminem illarum participem reddunt, domi manent omnia, sibi solis asseruant, & in proprios vsus aqua omnis in puteo remanet, & reditus omnes aut in culinam absumuntur, aut in arca thesaurisque asseruantur; & si quam forte interdum elemosynam faciant, quam ægerime eadem exprimitur, imitantes hoc patet, quod in Prouerbijs scribitur, *Habeto diuitias & scientias solus, nec sint alieni participes tui.*

Prælati nonnulli similes puteis & cisternis.

Prou. 5.

Sunt tertio alij mari similes: quo enim suos elementum hoc noctes & dies modo vapores & humores in altum versus nubes exhalar, quæ nulla indigent irrigatione: eodem etiam plurimi hodie Antistites Ecclesiastici humores suos, id est, beneficia emitunt, conferunt, opes impendunt, liberalitatemque exercent erga opulentos, Præfides, Magnates & Principes seculi iisdem minime indigentes: in egentes vero & inopes humoris omnino expertes ne obolum effundunt, cum tamen in Evangelio secus Saluator docuerit dicens: *Cum facis conuiuium, noli vocare diuites, &c.*

Luc. 14.

Occurrunt denique & alij, qui veras imitando nubes sine vlla personarum acceptio- VIII. ne aquam suam passim effundunt, omnemq; Boni Prælati nubibus similes. terram & Ecclesiæ frutices æqualiter irrigant: quos ad vinum fons ille repræsentat, qui ascendebat de terra, & irrigabat vniuersam superficem terra. Ipsi namque à terra sublatis, & interdum obscuris orti natalibus, ad amplissimas iam dignitates sublimati, & ad animarum

Gen. 2.

marū regimen delecti, velut limpidi quidam fontes scientia & doctrina vniuersam regionem irrigant, omnemque Ecclesie agrum fecundum feracemque reddunt. Hoc, qui modo vitam Prælati instituunt, suosque humectant, illud Prouerbiorū executioni mandant: *Deriuentur fontes rui foras, & in plateis aquas tuas diuide, id est, vt moraliter interpretet, Tu, qui cæteris in Ecclesia præes, quique in ea dignitates aut saltem esse debes scientiæ virtutis, opum & diuitiarum fons, hæc aquas tuas foras deriua, gratias & commoditates aliis communica, & potissimum externis, & in plateis illas diuide, id est, omnibus de eisdem elargire, nulla sanguinis, naturæ, amicitia, personarumque habitatione, sed nubes nostras rursus repetamus.*

Prou. 5.

Bonorum Prælatorū descriptio.

Nubes tonitruum & fulminum origo.

Psal. 76.

Quinto, nubes tonitrua & fulgura procreant. Ita & sancti Apostoli, miraculis, prodigiis & bonis exemplis vniuerso orbi illuxerunt: vnde de illis accipiam illud Psalmista, *Illuxerunt conuulsiones tua orbi terra, commota est, & contremuit terra.* nam ad illustrium, quæ Apostoli patrarunt, miraculorum conuulsione & splendorem, vniuersus terrarum orbis præ stupore & admiratione contremuit. Suis etiam prædicationibus in tonuere, & quidem tanto fragore & impetu, vt per omnia mundi climata, ab Arctico polo ad vsq; Antarcticum sonus prædicationis illorum fuerit exauditus. Prædictum hoc à Psalmographo, *In omnem terram exiuit sonus eorum.* Verum cæteros inter sanctos Philippus & Iacobus maxime tonuerunt.

Psal. 18.

Sancti Philippi quidem vitam, virtutem pietatem, doctrinam, patientiam magno quodam fragore per regna barbara, & prouincias exoticas in tonuisse certissimum est. Natale solum ei fuit Bethsaida Galilææ oppidulum, quod & duos alios illustres Apostolos & fratres dedit, sanctos Andream, inquam, & Petrum beatū, inquam, tam inclytorum virorum natiuitate oppidulum. Et sane dum nominis illius arcana & etymologiam penitus indago, nescio quam beatitudinem ac felicitatem noto: nam idiomate Hebræo Bethsaida tantundem sonat, quod domus venantium, aut venationis, quo desi-

Bessai tom. 3. De Sanctis.

gnatum est, Deum hoc è loco producturum viros, qui animas venarentur, de quibus iam olim Isaias præfago prædixerat spiritu, *Mittam eis venatores multos, & venabuntur eos per montes & valles, & nullo non loco.*

Ierem. 16.

Occurrit hic in primis, Apostolum hunc Christo familiarem admodum fuisse: vnde ea familiaritate nixus petere ab eo ausus est, *Domine ostende nobis Patrem.* Magna quidem sancti Joannis cum Dei filio fuit familiaritas, ob quam in Euangelio passim hoc vocatur nomine, *Discipulus quem diligebat Iesus.* In cuius familiaritatis signum miratur Scriptura, cur cæteros inter Apostolos solus ipse pridie passionis rogare Dominum ausus sit, *Domine quis est, qui te traditurus est?* At maior mihi sancti Philippi fuisse familiaritas videtur; cum quam proposuit questio maior fuerit, & dignior. An non enim familiaritatem quamdam intimam & priuatam redolebat, secreta eius, & mysteria diuina nosse, ac diuinitatis adyta penetrare velle, qualia haud dubie sunt Patrem æternum primam SS. Trinitatis personam, omnis diuinitatis originem ac fontem, & rerum cunctarum conditorem cognoscere.

Brat adhæc Philippus vir prudens, rerum peritus, & insigni prudentia præditus, & quidem tanta, vt Dei filius illustre hoc multiplicationis panum in deserto facturus miraculum, prius Philippum consuluerit rei illi difficultate propolita, & quid hæc in re factu opus foret perunctatus, *Philippe, vnde ememus panes, vt manducent hi?* Valuisse quidem prudentia & ingenio inter reliquos discipulos hinc colligas, cum æterna Dei Patris sapientia illum potissimum consulat, & cum is, in quo omne consilium habitat, & sapientissimis quibusque id suggerit, ab hoc Apostolo in re tam ancipiti consilium exposcat.

Christus Philippum consulit.

Ioan. 6.

Hanc eius sapientiam, prudentiam, & probe consulendi peritiam cum perspectam haberent Gentiles & peregrini, eiusque merito ac virtute cognita, eum præ reliquis suum apud Christum patronum ac caudicum esse voluerunt, hunc scilicet primo, adierunt, huic petenda, & quod Christi videnti habebant desiderium, manifestarunt. Te-

S. Philippus Gentium & alienigenarum patronus.

Z statur

Iean. 12.

statur id Joannes, dicens: *Venerunt Gentiles ad Philippum dicentes, Domine, sequebamur te, quia scimus quod tu es Christus filius David.*

S. Philippus pietatem colebat.

Accedit quod non nisi pietatem & deuotionem spectabat Philippus; animus enim eius totus erat in Deum defixus, & cogitationibus extra mundum ferebatur. In Apostolis quidem omnigenae fuere conditiones & indoles, quod illorum postulata & petitiones satis manifestant. alij quidem honores & dignitates temporales postulant, ut filij illi Zebedei apud D. Matthaeum: *Dic, ut sedent tibi duo filij mei, unus ad dexteram, & alter ad sinistram.* Alij vero futurorum cognitionem & notitiam: *Dic nobis, quando haec erunt.* alij de inimicis vindictam, *Vis dicimus, ut descendat ignis de caelo, & consumat illos.* alij denique mercedem & praemia operum suorum, ut qui apud sanctum Matthaeum dicunt: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo eris nobis.*

Matth. 24.
Luc. 9.

Matth. 5.

At sanctus Philippus ab omni ambitione, vanitate, & eorum, quae ad mundi regimen spectant, curiositate alienus, & animo in caelestia dumtaxat subleuatus, unicae Dei visionem, & Patris aeterni cognitionem postulat, utpote in quo omnis nostra felicitas & beatitudo consistat. *Domine ostende nobis Patrem.*

Denique post infinitos labores & discrimina pro Euangelij praedicatione, Jesu Christi gloria, religionis stabilimento, pro fidei defensione & animarum denique salute exhausta, & exantlata, illustri martyrij corona non sine gloria vitam finiuit. Affixus ergo fuit cruci Hierapoli Phrygiae metropoli, in qua ad exemplum eius quem diligebat, & a quo vicissim vnice diligebatur, quo crucis supplicio nullum tunc quidem apud Ethnicos erat immanius, ac sensus magis crucians, simul & ignominiosius ac maius probrum inuoluens.

S. Philippus in Phrygia crucifixus.

Superstitiosa Gentilium de cruce opinio.

Audire quid nouum & inauditum. Ad eo quidem crux & crucis supplicium Gentilibus exosum, & abominabile erat, ut superstitiose domum illam plane lustraram, & ab omni sinistro omine & aduersitate

immunem fore crederent, in qua vesperilio, aut aliud huiusmodi foedum animal esset crucifixum. Quin & longius progressi, vrbes integras & respublicas tum prorsus expiari sibi persuadebant, si quando sceleratos aliquos, aut quos flagitiosos credebant, cruci velut piaculares hostias affigerent.

Hinc & Iudaei mortis genere turpissimo & probrosissimo omnium Redemptorem tollere conati, iuxta illud maiorum olim verbum, *Morte turpissima condemnemus eum ipsum crucis supplicium illi pararunt, uti & Philippo nostro Phryges.*

In cuius virtutibus, perfectionibus, meritis, laudibus producendis non ero prodoctior, ut sancti Jacobi praconis suus etiam sit locus, Jacobi, inquam, Minoris, ita quidem vocati, non quod caeteris minus Redemptori charus existeret, aut minoris alij sanctitatis, aut prudentiae, sed dumtaxat, aut quod inter pestremos a Christo ad Apostolicum munus vocatus sit, aut quod alius in Christi consilium eum sancto Petro & sancto Joanne admitteretur, non vero ipse, aut forte, quod inter Apostolos minimus foret, & humilissimus.

Sanctus hic Apostolus, si quidem D. Hieronymo, & Hegeippo credimus, ea apud Deum auctoritate valuit, ut in vtero matris fuerit sanctificatus, & prius quam lucem aut solem intueretur, caelos sibi viderit referatos, & gratiam caelitus conferri. Hanc ille sanctimoniam toto vitae coluis tempore, & tanta quidem apud cunctos auctoritate, ut, teste Hieronymo, omnes vndeque ad eum cognoscendum videndumque confluere, & zelo & pietate acti, saepe ad simbras vestimenti eius, & reuerentia & sanctitatis exultatione, per conferam hominum qua cingebatur tubam exosculandos proserperent.

Honorem hunc & reuerentiam causa batur vita, quam ducebat sanctitas & austeritas; nunquam enim vinum bibit, nunquam carnem gustauit, comam non tondit, nunquam oleo balneove usus est, vili-

Bapt. Pius 6. 35.

Sap. 1.

Cur Jacobus dicitur sit Minor.

Vita S. Jacobi austeritas.

viliſtens veſte, aſſidue laborans, ſemper orationi deditus, pietate ardens, rigori poenitentiaſque ſemper intentus. Hæc pleraque è ſancto Hieronymo deprompſi: *Vinum, inquit, & ſciceram non bibit, carnem nunquam comedit, ferrum in caput eius non aſcendit, oleo non eſt unctus, balneo non eſt uſus, &c.*

S. Jacobus
Chriſtum
Dominum
vultu re-
ſeruit.

Galat. 1.

Inter cætera vero, ob quem beatum prædicamus Jacobum, non poſtremum fuit, quod Chriſto Jeſu ſimilis fuerit. Et ſane vultus, lineaméta, agédi mores, geſtus, & quidquid humanum erat, adeo Chriſtum Dominum referebant, vt vix internoscerentur, & inter ſe confunderentur; hinc vulgo *frater Domini* eſt nuncupatus, ita namque eum ad Galatas ſcribens vocauit Paulus, *Alium autem Apoſtolorum vidi neminem, niſi Iacobum fratrem Domini.* vt non immerito propterea in eum quadret illud Poëtæ: *Os humeroſq; Deo ſimilis.*

Cur Judas
Jeſum ſit
ſcalatus.

Adeo quidem illi ſimilis erat, vt vna hæc inter alias cauſa fuerit (vt quidem plurimi Patrum ſentiunt) cur perfidus & perditus Judas, Dominum proditurus, Judæis oculi eum ſigno internoscendum dixerit, ne forte in Jacobum, facie ac vultu ei perſimilem manus iniicerent; quos inter ſe ſceleſtus ipſe proditor ſolus dignoſcebat, vt, qui ytrumq; probenorat, cum ambo Redemptoris pariter in contubernio egredant.

Opinio Eusebii
S. Jacobum
ſuſcepit
ſiſſe Joſephi
ſilium.

Nonnulli huius ſimilitudinis rationem indagantes curioſius, inde quod frater Domini appellatus ſit Jacobus, nouas procedunt opiniones, & in exoticas inauditasque abierunt ſententias. Eusebius inter primos Joſephi eum ſilium credidit, & Chriſto Domino natu etiam maiorem, atq; idcirco fratrem eius eſſe nominatum. Verum hanc opinionem confutat S. Hieronymus, ſimul aliam quandam Heluidij hæretici ſententiam iugulans.

Aliter quidem alij ſenſerunt, & ideo fratrem nominari, quod è paterno maternoque genere Chriſtum cognatione proxime attingeret: quod nimirum Cleophas eius pater, Joſephi, qui vulgo, vt Chriſti Domini pater habebatur, frater eſſet; ipſa inſu-

per Deipara, iuxta Euangelium, matris eius ſoror.

Verum ſecurior, veroque proximior opinio eſt, diceantium, eum fratris Domini vocatum eſſe nomine ob duas rationes præcipue; prima, quæque verior, ob ſympathiam humorum, morum & agendi rationum ſimilitudinem, phyſiognomix, lineamentorum, & vultus cor-
reſpondentiam; altera vero, quæ longius petitur, ob ſanctitatis eius eminentiam, vt enim Dei filium vultus lineamentis referebat, ita & pietate, deuotione, vitæque ſanctitate illi creditus eſt ſimilis fuiſſe. Hanc ob cauſam frater eius eſt appellatus.

Veræ rationes, cur S. Jacobus frater Domini ſit appellatus.

Hanc aliasque ob rationes miræ erga eum benevolentix ſigna Redemptor exhibuit; vt vero nota communiaque abſtractam, vnũ hoc afferam, quod omnium maximum fuiſſe credo. Quod ſcilicet à reſurrectione ſoli illi in ſingularis amicitix ſignum glorioſus & triumphans apparuerit. teſtatur id Paulus hoc modo Corinthiis ſcribens, *Viſus eſt Cepha, & poſt undecim; deinde viſus eſt Iacobo.*

Dominus poſt reſurrectionem Iacobo ſignificatiuè apparuit.

1. Cor. 12.

Tantæ porro apud reliquos Apoſtolos auctoritatis erat, itaque eum ſuſcipiebant vniuerſi, vt communi ſit ſuffragio in Hieroſolymorum, Chriſtianorum, & Apoſtolorum Epicoſtus delectum, & primo Eccleſiæ Concilio præſederit. Cur autem eum poſitiſſimum Epicoſtum conſtitutum ordinatumq; putatis, Auditores, etiam ante Petrum, qui primus & caput omnium erat, & cum tunc temporis vniuerſa Eccleſia vrbis illius dumtaxat mœnibus concluderetur, aut ſaltem extra Judæam non extenderetur, iuxta id Prophetæ vaticinium, *Notus in Iudæa Deus.* Tum vero hoc præter vulgarem mundi conſuetudinem feciſſe videtur Chriſtus, vbi in beneficiis Eccleſiaſticis conſanguineis conſanguinei ſuccedunt. Rationes, cur hoc ita factum ſit, eximix ſunt; quarum hæc prima ſit.

S. Jacobus electus Epicoſtus Hieroſolymorum.

ſal. 75.

Vita S. Jacobus aucteritas.

Ob ingentem ſcilicet & illuſtrem vitæ eius ſanctimoniam, tum vero, quod Chriſto inter cæteros ſimillimus eſſet, ad proinde

Episcopum ceteris dignior, vt ei in Ecclesie regimine succederet, iudicatus, vt in Jacobo verum id esse confirmetur, quod de alio quodam scriptum legitur, *Mortuus est pater, & quasi non est mortuus: simil. enim reliquit post se.*

Eccles. 5.

2.
Lib. docten-
fid.

Secunda, quam & Diuus Bernardus præfert, hæc est. In Deuteronomio iussit Deus, vt fratre sine liberis & progenie decedente, frater sanguine proximus defuncti semen, eius vxorem ducendo suscitaret. Atqui sanctus Jacobus singillatim, & insigni cum prærogatiua *frater Domini* vocabatur; hinc merito & ex iure æquitatis, sponsa ipsius, id est, Ecclesie illius singularis & primitiua, Hierosolymitana scilicet, quæ deinde vniuersalis facta est, curam, & administrationem suscipere debuit, vt fratre sine liberis defuncto, Jesu Christo inquam, qui paucos admodum conuerterat, iuxta legis normam, stirpem propagaret: quoniam verol ex volebat filios nascituros non patris, à quo generabantur, sed eius, cui & ob quem excitabantur, nomine vocari, & de familia censeri; ita & omnes, quos spiritualiter S. Jacobus peperit, ad Euangelium eos conuertens, non ex eius nomine Jacobitæ, sed Christiani, vtpote ex Christi, cui & ob quem generati erant, & in Ecclesiam admissi, nomine vocari sunt.

Sublimis Philosophia, & illustre documentum hoc Prælati & prædicatoribus esto, nihil vt sibi in animarum conuersione, doctrinæ fama, mirabili prædicationis & miraculorum opere ascribant, sed laudem & gloriam omnem Jesu Christo, qui summus est magister, & cuius illi non nisi vicarij, legati, & commissarij sunt, attribuunt, ad imitationem eius, qui tanta cum humilitate dicebat, *Non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

2. Reg. 12.

Huius rei figura in historia Regum legitur. Joab namque summus copiarum David præfectus: cum urbem Ammonitarum Rabbath tam arcta obsidione cinxisset, vt eam iam iam esset occupaturus; antequam tamen extrema tentaret, ilico ad Regem nuncios misit, dicens, *Dimicani aduersus Rabbath, rogans ipse, vt coram adesse ne graua-*

retur, quo omnis illi victoria ascriberetur, & deuictæ urbis gloria regi hoc pacto cederet, non vero Joabo militi dumtaxat & clienti regio: *Obside, inquit, ciuitatem, & cape eam, ne cum à me vastata fuerit urbs, nomini meo ascribatur victoria.* Ita Prælati & Prædicatores quoties aliquam de inimicis suis in bellis spiritualibus retulere victoriam, non sibi honorem attribuere, sed omnia ad Regis regum gloriam debent referre, cuius non nisi famuli, & inutiles serui sunt, secundum illam Euangelij sententiam: *Dicite, serui inuile sumus.* Sed ad rationes nostras redeamus.

Allegoria
insignis.

Luc. 7.

Tertia ergo fuit, vt hinc constaret, Ecclesiam Hierosolymis stabilem minime futuram; hinc, quoniam perpetua ea futura non erat, S. Petrus eius Antistes & Præfectus non est constitutus, vtpote, qui æternæ Ecclesie referuabatur, sed S. Jacobus dumtaxat, qui Domini erat consanguineus. Quoniam vero Judæorum Pontificatus de patre in filium, de cognato in cognatum, continua serie succedebat, vtpote consanguinitati & familie annexus; hinc Christus aliquatenus huic semori accommodans, & vnum vtrumque; al. S. Petrus ceteri connectens, suum post se cognatum in lectus ad eam Ecclesiam voluit succedere, cum Pontificabe sciret, eam ita carni & sanguini, id est, consanguinitati & proximitati carnali naturalique innixam, perpetuam nequaquam fore, sed eam in spirituales potius omnino commutandam.

Quarta, vt figura veritati respondeat. Occurrunt siquidem in Genesi tempore legis naturæ gemini Rebecæ filij moribus ambo & indole discrepantes, & ad diuersa nati, etiam inde ab vtero matris alter alteri inimicus & aduersarius. Notandum porro in duobus hisce fratribus venit, à Jacobo iuniore Esau seniore supplantatum esse, & primogenitorum iure excidisse. Rebecam si quis bene consideret, veram synagogæ imaginem eam fuisse fateatur necesse est, quæ bonos simul & improbos continebat, qui proinde assidua in contentione & bello agebant, sed minor maiorem supplantauit, cum Jacob paruus aut Jacobus minor, maiori natus, id est, S. Petro, prælatus est.

Jaco-

Galat. 2.
S. Iacobus
dictus co-
lumna Ec-
clesia.

Iacobus itaque, etsi minor nomine, ma-
gnus fuit dignitate & prelatura. Hinc cum
Paulus in epistola ad Galatas vnum de co-
lumnis Ecclesie nuncupat. *Cum cognouissent,*
inquit, gratiam, qua data est mihi, Iacobus &
Cephas, & Ioannes, qui videbantur columnae esse,
dexteram dederunt mihi, & Barnabae societatis. Ia-
cobum porro primum inter tres praecipuos
nominat, idque non sine ratione; fuit enim
inter omnes Apostolos magnus & illustris
doctor, generosus protector, ac veluti im-
mobilis ad Sacramentorum, & primariorum
fidei articulorum & mysteriorum defensionem
columna.

S. Iacobus
illustris do-
ctor & Sa-
cramento-
rum Ecce-
siae prote-
ctor.

S. Iacobus
primus
Missam ce-
lebrauit.

Primo namque sacrificium Missae propu-
gnauit, ipsum primo publice celebrando, &
illustribus caeremoniis exornando, quas de-
inde S. Basilius & Chrysostomus suis in litur-
giis adhibuerunt, inque Ecclesiam Graecam
deinde transferunt. Acerrime deinde & ho-
norifice Sacramentum Penitentiae haereticis
adeo exosum, auricularem inquam con-
fessionem, propugnauit, tam apertis eam
verbis adstruens: *Consitemini alterutrum peccata*
vestra.

S. Iacobus
docuit Ex-
tremam vn-
ctionem.

Ad haec Sacramentum Extremae vinctio-
nis, quod aegrorum auxilium, solatium, re-
creationemque spectat, asseruit, verbis qui-
dem adeo euentibus, nullis vt Euangelista
clarioribus de eo sit locutus aut scripserit, at
solus ipse eius usum & praxim docuerit: *Infr-*
matu r quis in vobis, inducat presbyteras Ecclesia,
& orant super eum, ungentes eum oleo in nomine
Domini. Clarioribus id sane, verbis exprimi
nequibat. Rursus, quam sincere, aperte, quin
imo Catholice de bonis operibus ac fide dis-
seruit? an non docuit & sua velut manu si-
gnauit, sine bonis operibus fidem mortuam
esse?

Iacob. 5.

Vidistis igitur & audistis, Auditores, vi-
tam, gesta, virtutes, & merita horum Apo-
stolorum. Audistis illorum praecordia, non
quidem quae illorum promerebatur magni-
tudo & dignitas, sed quae nostra de promere
potuit tenuitas. Audistis elogia, exaltationes
& panegyricum duorum horum illustrium
virorum. Restat ergo, & nostrum est, idque
Christiani nominis gloria exigit, vitam &
sanctitatem ipsorum quam proximae imitari,

quorum virtutes & mirabilia tam aequis au-
ribus audiuimus. Ponamus hinc igitur ob-
oculos sanctam illam S. Philippi intentio-
nem, diuinos affectus, atque illustria & he-
roica desideria, vt pote qui praeter visionem
Dei & Patris caelestis cognitionem aliud
no optauit, quae fuit, aut postulauit, vt ipsi
imitemur. Illinc vero S. Iacobi pietatem, ora-
tiones, & assiduam in orando perseverantiam;
ipse namque adeo orationi deditus erat, vt
assidua genuflexione callos poplites obdu-
xissent, adeo quidem duos, vt camelinam
duritie pellem aequarent: quod sane nisi te-
stium omni exceptione maiorum testimo-
nio constaret, fidem superaturum videba-
tur.

S. Iacobi
genua assi-
due orando
caelum ob-
dlexerant.

Ad vos ergo, gloriosi Apostoli, totius vni-
uersi principes, terrae lumina, Ecclesiae colu-
mnas, religionis bases, doctores fidei, myste-
riorum dispensatores, conscientiarum direc-
tores, scripturarum interpretes, Christi Do-
mini domestici, animarum curatores, & fi-
delium duces, supplices dexteram tendimus,
ad vos corda sustollimus, a vobis auxilium
speramus, ad vos vota praecipue dirigimus,
vos inquam, sancti Apostoli, qui in mundi
conuersione, Euangelii praedicatione, crucis
exaltatione, & Iesu Christi gloria tam stren-
ue & genere laborastis: qui tyrannos per-
terruistis, idola euertistis, Philosophos ob-
mutescere compulistis, persecutoribus in-
sultastis, de suppliciis triumphastis. Vos in-
patres spirituales agnoscimus, vos vt magi-
stros reuereamus, velut intercessores & pa-
tronos inuocamus, velut iudices nostros
singillatim, & totius orbis generatim futu-
ros, honore prosequimur. Beatissime Iacobe,
tuque beatissime Philippe, nobis adeste, no-
stras partes suscipite, & facite, vestro vt au-
xilio gratiam, ac peccatorum veniam impe-
trare, post hanc vero vitam gloriam aeter-
nam consequi mereamur. Ad quam

Apostolo-
rum epi-
theta.

nos Pater & Filius, & Spiritus S.
perducere dignentur,
Amen.